

Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi (KMÜ EFAD)

Karamanoğlu Mehmetbey University Journal of Literature Faculty

E-ISSN: 2667 – 4424

<https://dergipark.org.tr/tr/pub/efad>

Tür: Kitap İncelemesi
Kabul Tarihi: 11 Mayıs 2021

Gönderim Tarihi: 09 Mayıs 2021
Yayımlanma Tarihi: 13 Mayıs 2021

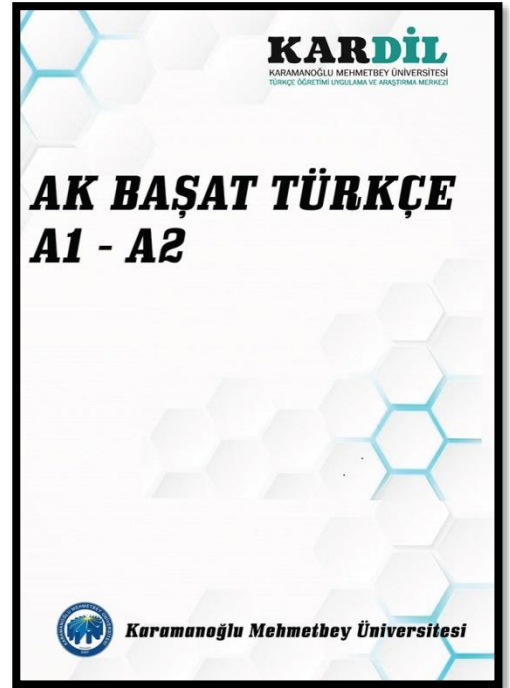
Atıf Künyesi: Sayar, A. H. (2021). “Kemal Göz - Hakan Dökmeçi - Adem Güler - Mehmet Şirin Özer, (2020) Ak Başat Türkçe A1 – A2”. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 4 (2021 Yunus Emre ve Türkçe Yılı Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Özel Sayısı), 140-143.

Kemal GÖZ - Hakan DÖKMECİ - Adem GÜLER - Mehmet Şirin ÖZER, (2020) AK BAŞAT TÜRKÇE A1 – A2

(Karaman: Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Yayınları, 192 s. ISBN: 978-605-80193-2-4)

Ahmet Han SAYAR*

Dil öğrenmek, insanların birbirleriyle iletişim kurabilmesi için gereken en temel husustur. Çağlar boyunca, farklı medeniyetlerden insanlar; eğitim, seyahat, ticaret gibi sebeplerden dolayı dil öğrenmeye ihtiyaç duymuşlardır. Dil öğreniminin başlarında temel amaç karşılıklı iletişimi sağlayabilmek olduğundan, öğrenilmesi gereken esas dil, konuşma dili olmuştur. Bu nedenle insanlar karşılıklı konuşarak ihtiyaç duydukları dili öğrenmişlerdir. Fakat dünyanın hızlı bir şekilde değişip gelişmesiyle birlikte dil öğrenimindeki şekil de değişmiştir. Artık sadece konuşma değil; okuma, dinleme ve yazma da önem kazanmıştır. Bütün bu becerilerin sağlanabilmesi için de yabancılara Türkçe öğretimi alanında kullanılacak materyaller hazırlanmaya başlanmıştır. Bu materyallerden en önemlisi hiç şüphesiz ders kitaplarıdır. Ders kitapları, dil öğrenme sürecinin başından sonuna kadar yer almakta, öğrenciye dilin gram er yapısını, kültür özelliklerini aktarmakta ve öğrenci ile öğretmen arasında köprü görevi üstlenmektedirler. Tanıtacağımız *Ak Başat Türkçe A1 – A2* ders kitabı yabancılara Türkçe öğretimi alanında yazılmış iddialı bir kitaptır. Kitabın yazarları KARDİL (Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Türkçe Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi) bünyesinde görev yapmakta olan Kemal Göz, Hakan Dökmeçi, Adem Güler ve Mehmet Şirin Özer'dir.

192 sayfalık bir hacme sahip olan kitap, Ekim 2020'de Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Yayınları aracılığıyla yabancılara Türkçe öğretimi alanına kazandırılmıştır. Kitabın kapağını açtığımızda

* Yüksek Lisans Öğrencisi, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı, Karaman/Türkiye. E-Posta: ahmethansayarr@gmail.com, Orcid: <https://orcid.org/0000-0002-2858-6969>.

bizleri ilk olarak eserin adı, yazarlar ve künye bilgileri ile ilgili kısımlar karşılamaktadır (s. 2-3). Bu kısımları “Sunuş” yazısı takip etmiştir (s. 4). Sunuş yazısından sonra da “Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde KARDİL Yaklaşımı” isimli bir yazı bulunur (s. 5-6). Kemal Göz tarafından kaleme alınan bu yazıda, kitabın başlığı, içeriği ve sahip olduğu yöntem bakımından bilgiler verilmiştir. Daha sonra kitabın “İçindekiler” bölümü gelmektedir (s. 8-10). İçindekiler bölümünde kitabın içerisindeki bütün konulara, sayfa numaraları ile birlikte yer verilmiştir. Bu durum, hem öğrenmek istediğimiz konunun nerede olduğunu bilmek hem de kitabın içeriğinin nelerden oluştuğunu görmek adına kolaylık sağlamaktadır.

Bu bölümden sonra kitabın birinci ünitesi, “Tanışma, Selamlaşma” konusuyla başlamıştır (s. 12). Konunun altında yedi adet diyalog bulunmaktadır. Bu bölümde diyalogların yanı sıra boşluk doldurma ve eşleştirme etkinlikleri de görülür. İkinci konu ise “Alfabe” konusudur (s. 17-33). On altı sayfayı kapsayan alfabe bölümünde, alfabedeki her harf için ayrı ayrı ses çalışmaları, örnek kelimeler ve kelimelerle ilgili resimler kullanılmıştır. Alfabe konusundan sonra karşımıza diyaloglar ve okuma metinleri çıkmaktadır (s. 34-45). “Kantinde, Pazarda, Manavda, Eczanede, Sinemada” gibi başlıklar taşıyan parçaların tamamı öğrencinin gerçek hayatında karşılaşılabileceği olaylar ve mekânlar çevresinde kaleme alınmıştır. Daha sonra sırasıyla “Aylar”, “Günler”, “Mevsimler” ve “Sayılar” konuları gelir (s. 46-49). Resimlerle zenginleştirilen bu bölümlerde eşleştirme, yazma ve söyleme etkinlikleri kullanılmıştır. Hava durumu, akrabalık isimleri ve mesleklerle ilgili etkinliklere de bu bölümde yer verilmiştir. Ünitadaki bir başka konu “Saatler” konusudur (s. 53). Konunun sonunda “Otogarda” başlıklı ve içerisinde saatlerin sıklıkla kullanıldığı bir diyalog bulunur. Sonraki konu “Vücudumuz” konusudur (s. 56). Vücudumuzdaki organların resimler ile sunulmasının yanı sıra beş duyu organımıza, işlevlerine yer verilmiş ve “Vücudumuz” başlıklı bir diyalog ile bu konu pekiştirilmeye çalışılmıştır. Kitabın elli sekizinci sayfasına gelindiğinde ise gramer konularının başlamış olduğu görülür. Çoğul eklerinin anlatıldığı bu sayfada, nesnelere tekil ve çoğul hâlleriyle ilgili resimler ve boşluk doldurma etkinliğine yer verilmiştir. Çoğul eklerinden sonra “Ne? Kim? Neresi?” başlığı görülür (s. 59). Bu başlık altında bu, şu, o, burası, şurası ve orası işaret zamirleriyle birlikte sorular sorulmuş ve resimlerle desteklenmiştir. Sonrasında da boşluk doldurma etkinliği kullanılmıştır. Üniteye bulunan bir diğer konu “Soru Ekleri” konusudur (s. 60). Soru ekleriyle ilgili örnekler, boşluk doldurma etkinlikleri ve “Steve” başlıklı bir diyalog verilmiştir. Soru eklerini “Sıralamalar” konusu takip eder. Konuyla ilgili boşluk doldurma ve soru cevaplama etkinliklerinden sonra sırasıyla, “Koşaç Tümcəsi (haber kipi)” (s. 64) ve “Varoluş Tümcəsi” (s. 67) konuları gelir. Bu konular tablolar aracılığıyla sunulmuş ve konuların ardından da boşluk doldurma etkinlikleri gelmiştir. Ünitenin son bölümünde “Hastanede” başlıklı bir diyalog ve “Yavuz”, “Salonumuz”, “Mutfağımız” başlıklı okuma metinleri vardır.

Kitabın ikinci ünitesi “Şimdiki Zaman” konusuyla başlamaktadır (s. 70). Şimdiki zamanla ilgili gerekli adılar, ekler ve örneklerin tamamı bu sayfadaki tabloda bulunur. Konudan sonra boşluk doldurma etkinlikleri ve “Tembel” başlıklı bir okuma metni gelmiştir. Sonrasında ise üç sayfalık bir alanda şimdiki zamanla ilgili eylemler ve içerisinde bu eylemlerin olduğu resimler kullanılmıştır. Bunların ardından da şimdiki zamanla ilgili boşluk doldurma ve cümle kurma etkinlikleri devam etmiştir. Ünitenin ikinci konusu “Durum Ekleri” başlıklı konudur (s. 78). Bu başlık altında bulunma, ayrılma ve yönelme durum ekleri ve bu ekler ile ilgili etkinlikler görülür. Ayrıca kitabın bu bölümünde durum ekleriyle birlikte kullanılan fiiller ile ilgili dört sayfalık örnek cümleler bulunur. Bu örneklerin ardından “Bir Günüm” başlıklı okuma metni gelmektedir. Okuma metnini “Ali ve Ömer” başlıklı bir dinleme – anlama etkinliği takip etmiştir. Kitaptaki dinleme - anlama etkinlikleri ikinci üniteden sonra başlar. Etkinlikten sonra “Ulaçlar (-Dİkten sonra, -mEdEn önce)” (s. 84) ve “İlgeçler (-E kadar, -DEn önce, -DEn sonra)” (s. 85) konuları gelmektedir. Konularla ilgili boşluk doldurma ve cümle oluşturma etkinlikleri de bu bölümde karşımıza çıkar. Ünitenin sonunda “Mutluluk” başlıklı bir okuma metni verilmiştir.

Üçüncü ünitenin başında “İyelik Eki” konusu vardır (s. 89). İyelik ekleriyle ilgili bir tablo ve örnek kelimeler bulunur. Bunları boşluk doldurma etkinlikleri ve “Bizim Evimiz” başlıklı okuma metni takip eder. Okuma metninin sonunda sıfatların zıt anlamlarının sorulduğu bir etkinlik kullanılmıştır. Bu etkinlikte yer alan sıfatlar okuma metnindeki sıfatlardır. Okuma metninden sonra “Üzüm ve Kayısı Festivali” başlıklı dinleme - anlama etkinliği bulunur. Ünitenin son konusu “Ad Tamlaması” başlığı altında sunulan belirtili, belirtisiz ve zincirleme ad tamlamalarıdır (s. 92-97). Her tamlama için ayrı ayrı tablo, örnek kelimeler ve etkinlikler bulunmaktadır. Belirtili ad tamlamasından sonra “Sınıfım” başlıklı dinleme - anlama etkinliği,

belirtisiz ad tamlamasından sonra “Anneannemin Bahçesi” başlıklı okuma metni ve zincirleme ad tamlamasından sonra “Doğum Günü” başlıklı dinleme - anlama etkinliği kullanılmıştır.

Kitabın dördüncü ünitesi “Belirli Geçmiş Zaman” konusu ile başlamaktadır. (s. 99.). Bu başlığın altında içerisinde belirli geçmiş zaman konusuyla ilgili eklerin ve örnek kelimelerin olduğu bir tablo verilmiştir. Tablodan sonra boşluk doldurma etkinlikleri, soru cevaplama etkinlikleri ve “Erciyes Dağı Gezisi” başlıklı okuma metni görülür. Bu metindeki bazı yerler boş bırakılmış ve boşluklara gelebilecek kelimeler metnin sonunda verilerek öğrencinin tamamlaması istenmiştir. Bu okuma metninden sonra “Kardeşlerin Yemek Deneyimi” ve “Ömer’in Bir Günü” başlıklarını taşıyan iki adet okuma metni daha görülmektedir. Bu metinlerden sonra gelen sayfada ise belirli geçmiş zamanla ilgili cümlelere yer verilmiştir. Cümlelerin içerisindeki bazı kelimeler koyu renklidir. Koyu renkli kelimelerin zıt anlamlarının ve bu zıt anlamların da içerisinde bulunacağı örnek cümlelerin istendiği bir etkinlik de bu sayfada bulunmaktadır. Etkinlikten sonra sırasıyla “Ahmet Öğretmen” başlıklı dinleme - anlama etkinliği ve “Okuldaki İlk Günüm” başlıklı okuma metni gelir. Ünitadaki bir diğer konu “Koşaç Tümcesi (hikâye kipi)” konusudur (s. 107). Bu konuyla ilgili tablo ve boşluk doldurma etkinlikleri bulunur. Zıt anlamlı ve eş anlamlı kelimelerin eşleştirileceği bir etkinlik de bu bölümde karşımıza çıkar. Etkinlikleri “Murat Hoca” başlığını taşıyan bir okuma metni ve “Şimdiki Zamanın Hikâyesi” konusu takip eder (s. 110). Konuyla ilgili tablo, örnek kelimeler ve “Çocukluk Arkadaşım” başlıklı dinleme - anlama etkinliği yer alır. Ünitenin son konuları ise sırasıyla “Ulaçlar (-ken,)” (s. 112) ve “Bağlaçlar (ile, -la)” (s. 116) konularıdır. Konularla ilgili tablolar, örnek kelimeler ve boşluk doldurma etkinliklerinin ardından “Kuzum” ve “Hediye” başlıklarını taşıyan birer okuma metni bulunmaktadır.

Beşinci ünite “Emir Kipi” konusuyla başlamaktadır (s.119). Tablo, örnek cümleler ve etkinlikler verildikten sonra “Araştırma Ödevi” başlıklı dinleme - anlama etkinliği ve “Öğrencilik” başlıklı okuma metni gelmiştir. Bu üniteyle birlikte okuma metinlerinin uzunluklarının yavaş yavaş arttığı fark edilir. Okuma metninden sonra ise “İstek Kipi” konusu gelir (s. 123). İstek kipi konusuyla ilgili bir tablo ve karışık hâlde verilen kelimelerden anlamlı cümlelerin oluşturulmasının istendiği bir etkinlik görülür. Daha sonra “Alışveriş” başlıklı dinleme - anlama etkinliği bulunur. Bu ünitadaki diğer konular sırasıyla “Sıfatlaştırma”, “Karşılaştırma” ve “Üstünlük” konularıdır (s. 125-127). Konularla ilgili tablolar, örnek kelimeler ve etkinlikler verildikten sonra ünite son bulmuştur.

Altıncı ünite “Durum (Belirtme) Eki” konusuyla başlamaktadır (s. 128). Konuyla ilgili tablo ve etkinliklerin verilmesinden sonra belirtme durum ekiyle kullanılan fiillerin olduğu bir sayfalık örnek cümlelere de bu bölümde rastlanır. Ünitadaki diğer konular sırasıyla “Şimdiki Zaman (resmî)”, “İlgi Eki (-ki)” ve “Bağlaçlar (de,da)” konularıdır (s.130-132). Konularla ilgili tablolar, boşluk doldurma ve eşleştirme etkinlikleri kullanılmıştır. Ünitenin sonunda doğum günü temalı bir diyalog kullanılarak bu diyalogdaki eklerin bulunduğu kısımlar boş bırakılmış ve öğrenci tarafından tamamlanması istenmiştir.

Kitabın yedinci ünitesi “Gelecek Zaman” konusuyla başlamaktadır (s. 134). Gelecek zaman konusuyla ilgili bir tablo verildikten sonra boşluk doldurma etkinlikleri kullanılmıştır. Etkinliklerin ardından “Doğum Günü” başlıklı diyalog ve “Hayat” başlıklı okuma metni görülür. Okuma metninin içerisinde koyu renkli olacak şekilde bir deyim yazılmış ve metnin sonunda bu deyim anlamı sorulmuştur. Ayrıca bir sayfayı kapsayan bir bölümde karışık kelimeler verilerek bu kelimelerden anlamlı ve kurallı cümleler oluşturulmasının istendiği bir etkinlik de bu bölümde bulunur. Bu etkinliklerden sonra ise “Yaz Tatili” başlığını taşıyan bir okuma metnine yer verilmiş ve metindeki bazı kısımlar boş bırakılmıştır. Boş bırakılan kısımların öğrenci tarafından gelecek zaman ekleriyle doldurulması istenmiştir. Gelecek zaman konusunu “Edatlar” konusu takip eder (s. 139). Edatlar konusunda “gibi” ve “kadar” edatlarının öğretilmesi amaçlanmıştır. Tablo ve örnek kelimelerin sunulmasının ardından boşluk doldurma etkinliğinin kullanıldığı görülür. Boşluk doldurma etkinliğini “Bizim Planımız” başlıklı okuma metni takip eder. Ünitadaki diğer konular “Gelecek Zamanın Hikâyesi” (s. 141) ve “Eşitlik” (s.142) konularıdır. Konularla ilgili tablolar ve etkinliklerin verilmesinden sonra “Dersten Sonra” başlıklı dinleme - anlama etkinliği gelir. Yedinci ünite bu dinleme – anlama etkinliğiyle birlikte son bulur.

Sekizinci ünite “Belirsiz Geçmiş Zaman” konusuyla başlamaktadır (s. 144). Konunun altında belirsiz geçmiş zamanla ilgili tablo ve boşluk doldurma etkinlikleri bulunur. Bunları kısa bir metin takip

eder. Bu metin, belirli geçmiş zaman kipiyle yazılan bir metindir. Öğrencinin metni belirsiz geçmiş zaman kipinde tekrar yazması istenmiştir. Üniteye karşımıza çıkan sonraki konu “Koşak Tümcəsi (rivayet kipi)” konusudur (s.145). Bu konunun ardından da sırasıyla “Şimdiki Zaman (rivayet kipi)” (s. 146) ve “Gelecek Zaman (rivayet kipi) (s. 150) konuları gelmektedir. Şimdiki zamanın rivayet kipi konusundan sonra “Hipnoz” başlıklı okuma metni, gelecek zamanın rivayet kipi konusundan sonra ise “Kültür Elçisi” başlıklı dinleme - anlama etkinliği bulunmaktadır.

Dokuzuncu üniteye gelindiğinde ise bizi “Geniş Zaman” konusu karşılar. Konuyla ilgili tablo ve örnek kelimeler verildikten sonra eklerin anlaşılabilirliğini arttırmak adına bazı ipuçları verilmiştir. Boşluk doldurma etkinlikleri ve “Hafta Sonu Tatili” başlıklı okuma metni bu ipuçlarından sonra gelir. Okuma metnini “Yeterlilik” (s. 157) ve “Geniş Zaman (hikâye kipi)” (s.158) konuları takip etmektedir. Konularla ilgili tablolar, örnek kelimeler ve boşluk doldurma etkinliklerinin ardından iki adet okuma metni görülür. Metinlerin başlıkları “Komşuluk” ve “Cumartesi Pazarı”dır. Ünitenin son konusu “Geniş Zaman (rivayet kipi)” (s.162) konusudur. Konuyla ilgili etkinlikler ve “Hayalim” başlıklı bir adet dinleme - anlama etkinliği bu bölümde yer alır. Dokuzuncu ünite, verilen bu dinleme – anlama etkinliği ile son bulur.

Onuncu ünitenin başında “Adlaştırma” konusu bulunmaktadır (s. 165). Verilen tablo ve örnek kelimeleri, boşluk doldurma ve çoktan seçmeli etkinlikler takip etmektedir. Bu etkinliklerden sonra da “Göğü Delen Adam” başlıklı okuma metni yer alır. “Adlaştırma (+ İyelik) + Durum” konusu ünitenin ikinci konusudur (s. 169). Bu bölümde “Karakterler” başlığını taşıyan bir dinleme - anlama etkinliği de bulunur. Ünitenin son konusu “Dolaylı Anlatım (emir kipi)” (s. 171) konusudur. Dolaylı anlatım konusunda cümleler verilerek bu cümlelerin dolaylı anlatıma uygun şekilde tekrardan yazılması istenmiştir. Ünitenin son bölümünde “Geç Kalmayın” başlıklı dinleme - anlama etkinliğinin olduğu görülmektedir.

On birinci ünite, ulaçların anlatıldığı bir ünite. Ünitenin ilk konusu “Ulaçlar (-İp, -mEdEn)” (s. 173), ikinci konusu “Ulaçlar (-ErEk) (s. 175) ve üçüncü konusu “Ulaçlar (-E..., E)” (s. 179) olacak şekilde sıralanmış ve konularla ilgili çeşitli etkinlikler kullanılmıştır. Ayrıca “Ulu Çınar” ve “Uyku” başlıklı iki adet dinleme - anlama etkinliği ve “Huzurevi” başlıklı bir adet okuma metni de bu ünite içerisinde bulunur.

Kitabın son ünitesi olan on ikinci ünite “Ulaçlar (-mEk için)” (s.181) konusuyla başlamaktadır. Bu konuyu “Ulaçlar (-mEk üzere)” (s. 182) konusu takip etmiştir. Konularla ilgili boşluk doldurma etkinliklerinin verilmesinden sonra “Gözyaşı” başlıklı bir adet okuma metni de bu bölümde karşımıza çıkar. Ünitenin son konusu “Bağlaçlar (çünkü, bu nedenle, bu yüzden)” (s. 185) konusudur. Bağlaçlarla ilgili eşleştirme ve boşluk doldurma etkinliklerine yer verilmiştir. Ünitenin sonunda “Banka” başlığını taşıyan dinleme – anlama etkinliği, “Diş Doktoru” başlığını taşıyan okuma metni verilmiş ve kitap son bulmuştur.

Son olarak kitabın içerisinde bulunan bütün metinler özgün metinlerdir. Bu sayede metinlerin içerisinde, öğrencinin gerçek hayatta karşılaşabileceği olaylara, iletişimlere ve mekânlara bolca yer verilmiştir. Ayrıca bu metinler kolaydan zora doğru olacak şekilde kitabın içerisine yerleştirilmiştir. Yeni bir gramer konusundan önce ve sonra metinler sunulmuş ve gramerle ilgili örnekler bu metinlerde kullanılmıştır. Böylece öğrencinin konuya başlamadan önce hazırlık yapması ve konudan sonra da öğrendiklerini pekiştirmesi hedeflenmiştir. Kitabın genelinde Türk kültürünü yansıtan öğeler kullanılmıştır. Bütün bunlar göz önünde bulundurulduğunda, *Ak Başat Türkçe A1 – A2* ders kitabının uzun bir gözlem, araştırma ve emek sonucunda kaleme alındığı ve öğrencinin ihtiyaçları doğrultusunda hazırlandığı görülmektedir. Kitap, özgünlüğü ve bünyesinde barındırdığı özellikleri bakımından kıymete değer bir kitaptır.